

POSPEŠEN UČENJE IN POUČEVANJE

Majda Jus Ašič

KLJUČNE BESEDE: prijetno učenje, glasba, pozitivne asociacije, sugestija, dolgotrajno pomnenje

POVZETEK

Če želimo videti človeka takega kot je, bo tak tudi ostal, če pa ga gledamo takega kot mora biti, bo tak tudi postal. (Goethe)

Vse, ki vam je citat všeč vabim, da se seznanite z metodo pospešenega učenja in poučevanja, kot jo predstavlja Lynn Dhority. Metoda temelji na načelih, da je osvajanje znanja lahko prijetno, hitro in ima dolgotrajne učinke. Pri tem učitelj uporablja načine, ki aktivirajo vse učence. Pri njih odpravi strah, ki je glavni zavorni mehanizem za uspešno učenje, zmanjša stres, poveča samozavest in občutek uspešnosti.

Sugestija, ki jo vsi uporabljamo lahko ob namenski uporabi postane vaš ključ za odpiranje vrat v svet znanja. Sugestopedija sprošča rezervne zmogljivosti spomina, intelektualnega ustvarjanja in celostno rast človekove osebnosti. Udeležencem takega načina učenja zagotavlja veliko količino osvojenih informacij, uporabnost znanja, dolgotrajno pomnenje, pozitivne asociacije. Kar je najpomembnejše, udeleženci spoznajo, da zmorejo in da se lahko učijo, da so dovolj sposobni, da si z neba vzamejo tisto zvezdo, ki si jo želijo.

Novembra 1991 sem se v Ljubljani udeležila seminarja Lynna Dhority o sugestopediji. Metoda dela in vsebina sta me tako prevzeli, da sem posamezne elemente preizkusila v praksi - kot pomoč učencem v osnovni šoli pri učenju, pri odpravi strahu pred posameznimi predmeti ali učitelji, pri predstavitvi učenja kot pridobivanja znanja na prijeten način.

V svoji dolgoletni praksi šolske psihologinje sem se intenzivno seznanjala z vsemi metodami, ki bi učencem olajšale učenje in jim ohranile naravno vedoželjnost in željo po pridobivanju znanja.

Pri tem sem se vedno znova srečala z osnovnimi problemi tekmovalnosti učencev, ki niso imeli enakih osnovnih izhodišč, ocenami kot zaviralnim mehanizmom za dobro in uspešno učenje, slabimi odnosi med učitelji in učenci, strahom, ki je onemogočal uspešno reprodukcijo znanja učencem in pomanjkanjem samozavesti pri učencih in učiteljih...

Predstavljena metoda Lynna Dhoritya vsebuje vse elemente, ki bi bili potrebni, da bi se učenec in učitelj dobro počutila in bila pri svojem delu uspešna.

Bistveno vprašanje ni več KAJ učimo ampak KAKO učimo. Učitelj uporablja načine, ki aktivirajo vse učence (slušne, vidne in kinestetične tipe). Pri učenju odpravi strah, ki je glavni zavorni mehanizem za uspešno učenje, zmanjša stres, poveča samozavest in občutek uspešnosti, aktivira vse posameznikove potencialne, ker ga čustveno "zdrami".

Pomembna je neverbalna komunikacija in spoznanje, da pristopimo k učenju vsak s svojo zgodbo, s pozitivnimi in negativnimi izkušnjami. Ko sodelujemo v učnem procesu se moramo pripraviti - kakšno energijo bomo prinesli v razred, kako bomo delali, eksperimentiramo s svojim pogumom in energijo.

Metoda je lahko most k učencem, vendar 90% uspeha zagotavlja učitelj, ki vnaša v učenje sebe, svoja stališča, pozitivno energijo, uglašenost s skupino, odprtost, sprejemanje drugih, svojo intuicijo...

Ob učenju predvaja predavatelj klasično instrumentalno glasbo, ki deluje sproščujoče, aktivira tudi čustva in priključuje snovi je zaradi pozitivne asociacije z glasbo veliko večji.

Pred predvajanjem glasbe in besedila, se skupina sprošča, veliko jih doseže stanje sproščenosti. Osvobojeni so strahu, zato je sprejemanje snovi učinkovitejše. Pri reprodukciji je učinek veliko večji od klasičnih metod učenja. Bistvena prednost je v tem, da imajo učenci pozitivno izkušnjo, da se je zabavno učiti.

Vloga sugestije je, da deluje kot konstanten komunikacijski faktor v medsebojnih stikih, saj deluje na podzavestnem nivoju. Učencem pomaga izkoristiti njihove zmogljivosti.

K razvoju metode pospešenega učenja je veliko pripomogla teorija Leslieja Harta, ki vsebuje spoznanja o delovanju človekovih možganov ter o učenju, ki mora biti kompatibilno s celimi možgani. Ta teorija je tudi bistveno vplivala na teorije učenja tujih jezikov, ki so jih razvijali Lozanov, Asher, Krashn in Terrel.

Teorija Leslieja Harta temelji na dejstvu, da večina formalnih izobraževalnih okolij ni usklajena z ustrojem in načinom delovanja človekovih možganov. V teh okoljih prevladuje strah pred posledicami, če norme ne bodo izpolnjene.

Možgani sprejemajo kakovostne in raznovrstne učne podatke, delujejo v več smereh in niso prilagojeni linearnemu podajanju znanja.

Pomembno je, da imajo posamezniki možnost govorno komunicirati, izraziti se in govorno odzvati na vhodne podatke. Komunikacija je gledanje, gibanje, govorjenje in ne pisanje. Ena od bistvenih nalog govorjenja je, da spodbuja "povratno informacijo", ki je najučinkovitejša, če prihaja iz realnega okolja in ne od učitelja.

Optimalno učenje po meri možganov je odsotnost strahu in grožnje v okolju, kar zagotavlja varnost učencev in spodbuja k tveganju.

Lozanov povdarja, da se moramo osvoboditi svojih notranjih spon in sprostiti bogate naravne zmogljivosti.

Sugestopedija po Lozanovu sprošča rezervne zmogljivosti spomina, intelektualnega ustvarjanja in celostno rast človekove osebnosti. Sugestopedično učenje je za vse udeležence prijetno doživetje.

Ponuja nam model, s katerim učitelji in učenci prodrejo do neizmerno bogatih virov, ki se nahajajo v njih samih.

Pri učenju in pomnjenju pa ugotavlja, da se količina informacij, ki jih posreduje učitelj kot "periferne", ker jih predvaja ob glasbi, bistveno poveča v primerjavi s pomnjenjem pri klasičnem učenju, saj so shranjene v dolgotrajnem spominu.

Pri metodi pospešenega učenja lahko uporablja učitelj meditacijo in tehnike koncentracije

- vizualizacijske tehnike
- načine vzpostavljanja medosebnih odnosov
- potrditev in priznanje z očmi
- prilagojeno intonacijo glasu
- telesno prisotnost
- komunikacijsko usklajevanje - uglaševanje.

Pripomočki za učenje jezika pa so lahko :

- lutka, ki predstavlja osebo ali žival
- skupinsko branje besedila (igranje)
- branje vlog v dvojicah ali trojicah
- branje besedila pred razredom posamično ali v manjših skupinah s pripomočki, ki omogočajo igranje vlog
- spodbujanje domišljije s spremembo lastne identitete (imena, poklica, statusa...)
- uporaba rekvizitov (kostumi, predmeti, slike, videofilmi, lutke...)
- dramatizacija
- igre (z žogo, karte...)
- prepevanje (Jaz sem jaz, Simon reče...)

Zelo pomemben je vpliv glasbe, ki deluje pomirjujoče, sprošča strah, zavore in zagotavlja uspešnejšo reprodukcijo. Glasba se predvaja pod pragom slušnosti saj tako postane del našega okolja in nam pomaga organizirati okolje in odstraniti slučajne slušne dražljaje iz okolja (hrup, šelestenje papirja, kašljanje...)

Metoda ima po mojem mnenju eno samo napako: ljudje, ki so zelo konvencionalni in so pozabili, kako lepo se je igrati, je ne morejo sprejeti, saj je po njihovem mnenju učenje = trpljenje.

Toda kot vse dobre in nepozabne stvari v življenju je tudi metodo Lynna Dhoritya treba preizkusiti - na lastni koži in z vsemi čutili.

LITERATURA

DHORITY L.(1992).Ustvarjalne metode učenja. Ljubljana, Alpha Center

Emotions can be considered specific judgements of meaning in their basic dimension, i. e. the dimension of the hedonic tone is almost identical with the dimension of evaluation, which is usually denoted as one of the most important meaning dimensions. The formation of a conceptual connection between feelings and the linguistically expressive meaning directs the research of emotions from their organic basis and primary drive processes to the secondary cognitive-linguistic ones. Therefore one could denote emotions as a special, rudimentary type of cognition. A steady cognitive-affective interaction can namely be noticed only in the preverbal phase of the subject's development.

